

ΑΡΧΑΙΑ ΓΝΩΣΤΟ

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ, Επιστολή προς Μενοικέα, 122

Μήτε νέος τις ὦν μελλέτω φιλοσοφεῖν, μήτε γέρων ὑπάρχων κοπιάτω φιλοσοφῶν· οὔτε γὰρ ἄωρος οὐδείς ἐστιν οὔτε πάρωνος πρὸς τὸ κατὰ ψυχὴν ὑγιαίνειν. ὁ δὲ λέγων ἢ μήπω τοῦ φιλοσοφεῖν ὑπάρχειν ὥραν ἢ παρεληλυθέναι τὴν ὥραν ὁμοίως ἐστὶ τῷ λέγοντι πρὸς εὐδαιμονίαν ἢ μὴ παρεῖναι τὴν ὥραν ἢ μηκέτι εἶναι. ὥστε φιλοσοφητέον καὶ νέω καὶ γέροντι, τῷ μὲν ὅπως γηράσκων νεάζῃ τοῖς ἀγαθοῖς διὰ τὴν χάριν τῶν γεγονότων, τῷ δ' ὅπως νέος ἅμα καὶ παλαιὸς ἦ διὰ τὴν ἀφοβίαν τῶν μελλόντων. μελετᾶν οὖν χρή τὰ ποιοῦντα τὴν εὐδαιμονίαν, εἴ περ παρούσης μὲν αὐτῆς πάντα ἔχομεν, ἀπούσης δὲ πάντα πράττομεν εἰς τὸ ταύτην ἔχειν.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A.1.α Να γράψετε στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτόν τη λέξη «**Σωστό**», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «**Λάθος**», αν είναι λανθασμένη, με βάση το αρχαίο κείμενο (μονάδες 5) και να τεκμηριώσετε κάθε απάντησή σας γράφοντας τις λέξεις/φράσεις του αρχαίου κειμένου που την επιβεβαιώνουν (μονάδες 5):

1. Ο νέος πρέπει να περιμένει να μεγαλώσει για να αρχίσει να φιλοσοφεί.
2. Η φιλοσοφία βοηθά τον άνθρωπο να φροντίσει για την υγεία της ψυχής του.
3. Ο γέροντας δεν χρειάζεται να φιλοσοφεί γιατί είναι ήδη ώριμος.
4. Η φιλοσοφία μπορεί να οδηγήσει τον άνθρωπο στην ευτυχία.
5. Όποιος φιλοσοφεί από νέος, θα έχει φόβο για το μέλλον.

Μονάδες 10

B.1. Σε ποιο γραμματειακό είδος ανήκει το κείμενο αναφοράς; Ποιες είναι οι γλωσσικές και οι υφολογικές επιλογές του Επικούρου που εξυπηρετούν τις ανάγκες της επικοινωνίας; Να απαντήσετε χρησιμοποιώντας χωρία του κειμένου που τεκμηριώνουν αυτές τις επιλογές.

Μονάδες 10

Β.2. Παράλληλο Κείμενο

Εύτυχεΐτε

Μεγάλη παρέα. Μούλιαζαν ώρες στη θάλασσα, την είχαν απελπίσει. Άστειεύονταν, πιτσιλάγε ό ένας τόν άλλον, έδιναν άλαφρά μπατσάκια στο υπάκουο μπλέ και γελοΰσαν που τόν ανάγκαζαν νά βγάξει άφρους και φουσκάλες, γελοΰσαν και μέ τήν κάθε προειδοποιητική, φευγαλέα γκριμάτσα τής άμμου. Κι όχι πώς ήτανε τίποτα παιδαρέλια. Όλοι μπασμένοι στο νόημα του χρόνου. Ό κύριος Ζαχαρίας, δέν ξέρω τι κρυφά συμφέροντα είχε κι επέμενε, κάνοντας βαρκούλα τά χέρια του νά μπει επάνω ή κυρία Φωφώ και νά τής μάθει μπάνιο δια τής λογικής. Κυρία Φωφώ μου, πάν σώμα βυθιζόμενον έντός του ύδατος χάνει τόν βάρος του. Άλλά ή κυρία Φωφώ άνέτρεπε τόν φυσικό αυτό νόμο μ' ένα φυσικότερο: τόν φόβο της, φοβάμαι κύριε Ζαχαρία μου, μήν επιμένετε. Ός και αυτή ή λέξη φόβος, που βυθιζόμενη όπουδήποτε δέ χάνει τόν βάρος της, προκαλούσε νέα κυματάκια ευθυμίας στη συντροφιά. Τους μακάριζα που εύτυχοΰσαν μέ τόν τίποτα, που ή ώρα τους χοροπήδαγε σαν ξετρελαμένο πιτσιρίκι ανάμεσά τους και που ένώ απομακρυνόταν από κοντά τους ούτε τό 'παιρναν είδηση μήτε και τό 'βάζαν στο νοΰ της ότι μπορεί νά πνιγεί, διότι και ή ώρα είναι ένα σώμα εύκόλως βυθιζόμενον.

Πάρα κεϊ, μιά κοπέλα, έπεδείκνυε τή λυγερή ήλικία της κάνοντας κάτι έξίσου καλλίγραμμα μακροβούτια, έμενε ώρα κάτω απ' τόν νερό, έγώ πάθαινα άσφυξία, άνησυχούσα, αλλά και πάλι έλεγα πώς είχε εκεί μέσα τίποτα φίλους ψάρια, κοράλλια, μαργαριτάρια, και τά λέγανε ανταλλάσσοντας όμορφίες. Οι άλλοι, ξεκάθαρα επιφανειακοί, άντλοΰσαν τώρα άλλη μία ώφέλεια του θαλασσινού νερού στο λαιμό τους, τόν όποϊον έκανε τόν φλοΐσβο νά πετάγεται άλαφιασμένος.

Κάποια στιγμή ή δύτρια άνεδύθη, μέ τις σταγόνες νά κάνουν τατουάζ δροσιās στο δέρμα της, μέ τόν ένθουσιαμένο χέρι της κάτι νά κρατᾶ, και κείνη σαν ύστερικό συστρεφόμενο κοχύλι νά φωνάζει, δείτε βρήκα άστερία, κοιτάξτε τον. Έλαμπε τόν εύρημά της στον ήλιο, αίρετικό άστρο. Πλησίασαν άδιάφορα οι άλλοι από γύρω, περιεργάστηκαν λίγο τόν άστερία, και σέ τί χρησιμεΰει αυτό τόν ψάρι, ρώτησε μέ ειρωνική ευγένεια ή κυρία Φωφώ. Δέν ξέρετε; Φέρνει μεγάλη εύτυχία σ' όποιον τόν βρει και τόν έχει, είτε ή ήδη εύτυχισμένη νεαρά και άπίθωσε μέ ευλάβεια στην πετσέτα της τόν εύρημά της νά στεγνώσει - έσταζε χαμένο εύτυχές περιβάλλον. Και είδα τότε, όλη τή συντροφιά, πλην τής κυρίας Φωφώς, νά ρίχνετε στις βουτιές, είδα όλους αυτούς που πριν λίγο έπαιζαν ξένοιαστα κολυμπώντας στην όλιγάρκεια νά ψάχνουν σαν τρελοί για άστερίες, για εύτυχία. Περιζήτητη, σου λέω.

Κική Δημουλά, έκτός σχεδίου, Ίκαρος, 2014

Αφού μελετήσετε το παράλληλο κείμενο της Κικής Δημουλά να το συσχετίσετε με το κείμενο αναφοράς του Επίκουρου ως προς την αναζήτηση της ευτυχίας σε κάθε ηλικία και τον τρόπο με τον οποίο φτάνει στην κατάκτησή της ο άνθρωπος.

Μονάδες 10

B.3. Να γράψετε στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτόν τη λέξη «**Σωστό**», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «**Λάθος**», αν είναι λανθασμένη:

- i. Σύμφωνα με τον Σωκράτη, η λογική σκέψη είναι ο μοναδικός οδηγός προς την αλήθεια.
- ii. Η περιουσία του Σωκράτη ξεπερνούσε τις 30 μνες.
- iii. Στο πρώτο του ταξίδι ο Πλάτωνας επισκέφθηκε την Αίγυπτο.
- iv. Η διάλεξη είναι μέθοδος πειθούς στα δικαστήρια.
- v. Στην Πολιτεία οι τάξεις κατ' ουσίαν είναι δύο.

Μονάδες 10

B.4. Να εντοπίσετε στο αρχαίο κείμενο έναν ετυμολογικά συγγενή τύπο με καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις της νέας ελληνικής: **διέλευση, ιθαγενής, κοπάδι, υπερωρία, παλιάνθρωπος.**

Μονάδες 10

Σας ευχόμαστε επιτυχία